

Länsstyrelsen
Värmland

OMRÅDEN KÄNSLIGA FÖR VÄXTNÄRINGSLÄCKAGE

FÖRKLARING

- Nya känsliga områden från 2016
- Från 2014 känsliga områden

Sedan 2014 har vi i Värmland, liksom andra delar av Sverige, områden som utpekats som känsliga för växtnäringssläckage. Här gäller bland annat skarpare regler kring lagring och spridning av stallgödsel. Från 2016 omfattas ytterligare delar av länet av dessa regler.

Utpekandet av områdena grundar sig i EU:s nitratdirektiv. Målet är att minska riskerna för växtnäringssläckage av kväve och fosfor från jordbruket till vattnet i området. De särskilda reglerna handlar bland annat om spridningsförbud under vintermånaderna, begränsad möjlighet till höstspridning, dokumenterad lagringskapacitet och

växtodlingsplan. Det kan innebära att man behöver ändra sin spridningsstrategi och utöka sin lagringskapacitet, till exempel. Har du djurhållning eller brukar åkrar inom de utpekade områdena behöver du uppfylla de särskilda bestämmelserna. De utgör även tvärvillkor, som kan påverka dina jordbruksstöd.

BERÖRDA FÖRSAMLINGAR I VÄRMLAND

Sedan 2014

Områdena är markerade med lila på kartan.

Forshaga	Forshaga
Grums	Grums, Borgvik, Ed
Hammarö	Alla
Karlstad	Karlstad domkyrkoförsamling, Norrstrand, Nyed, Alster, Nor, Segerstad, Västerstrand, Grava
Kil	Alla
Sunne	Västra Ämtervik, Östra Ämtervik
Säffle	Säffle, Tveta, Bro, Botilsäter, Ölserud, Millesvik, Eskilsäter, Ny-Huggenäs, Kila

Nya områden från 1 januari 2016

Områdena är markerade med rosa på kartan.

Karlstad	Östra Fågelvik, Väse
Kristinehamn	Kristinehamn, Visnums-Kil, Visnum, Ölme

Detaljerade kartor och mer information hittar du på www.lansstyrelsen.se/varmland

SPRIDNINGSREGLER

DATUM

- Spridningsförbud 1 november - 28 februari.
- Spridning av stallgödsel och andra organiska gödselmedel under perioden 1 augusti-31 oktober endast i växande gröda eller inför höstsådd. Fastgödsel (ej fjäderfä) får dock spridas under oktober om den brukas ned inom 12 timmar.

ÖVRIGA REGLER

- Gödsel får inte spridas på:
  - vattenmättad eller översvämmad mark
  - snötäckt eller frusen mark
- Du får högst sprida stallgödsel motsvarande 170 kg kväve per hektar och år.
- Inför höstsådd av oljeväxter får du högst tillföra 60 kg lättillgängligt kväve per hektar. För annan höstsådd får du högst tillföra 40 kg lättillgängligt kväve per hektar.
- Du får inte tillföra mer kväve än vad grödan behöver. Beräk-

ning av gödslingsbehovet och gödselgivan ska dokumenteras i en växtodlingsplan eller liknande.

- På jordbruksmark får inte gödsel spridas närmare än två meter från kant som gränsar till sjö eller vattendrag.
- Gödsel får inte spridas på jordbruksmark som gränsar till vattendrag eller sjö och där lutningen mot vattendraget är mer än 10%.

DOKUMENTATIONSKRAV

Gödselbehovet ska anpassas till markens förutsättningar och grödans behov. Beräkningarna av behovet och gödslingen ska dokumenteras, till exempel i en växtodlingsplan.

När gödselbehovet beräknas ska hänsyn tas till:

- förväntad skördenivå
- förfruktseffekt
- stallgödsels långtidseffekt
- eventuell mulljord och
- årets giva av stallgödsel eller andra organiska gödselmedel

TIPS!

Du kan beställa eller ladda ner "Riktlinjer för gödsling och kalkning" på Jordbruksverkets hemsida.

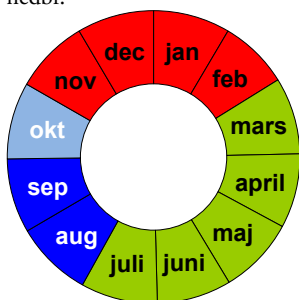

www.jordbruksverket.se

Spridningsregler för fastgödsel (ej fjäderfä) i känsligt område

1 -31 oktober

Endast i växande gröda,
före höstsådd eller nedbr.
inom 12 h

1 augusti-31 oktober

Endast i växande gröda
eller före höstsådd.

1 november - 28 februari

Spridningsförbud

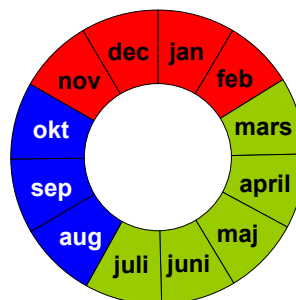
1 mars - 31 juli

Tillåtet förutom på
snötäckt, frusen eller
översvämmad mark.

Spridningsregler för flyt- och fjäderfä- gödsel samt urin i känsligt område

1 november - 28 februari

Spridningsförbud

1 augusti-31 oktober

Endast i växande gröda
eller före höstsådd.

1 mars - 31 juli

Tillåtet förutom på
snötäckt, frusen eller
översvämmad mark.

REGLER FÖR LAGRING

DOKUMENTATIONSKRAV

För företag inom känsligt område är det krav på lagringskapacitet från två djurenheter och uppåt (se tabell). Man ska kunna uppvisa en beräkning av lagringskapaciteten. Vid beräkning av lagringskapaciteten ska följande ingå:

- utsöndrad mängd träck och urin
- tillsats av strömedel
- vattentillskott, till exempel från spill, disk och regnvatten
- omsättningsförluster.

Det finns schablonciffror i Jordbruksverkets föreskrift SJVFS 2004:62 som man kan använda. Beräkningen ska sparas så länge den är aktuell och annars uppdateras. Mer information finns på Jordbruksverkets hemsida.

KRAV PÅ LAGRINGSKAPACITET FÖR STALLGÖDSEL

Följande krav på lagringskapacitet gäller för jordbruksföretag i känsliga områden.

Djurenheter	Nöt, häst, får och get	Övriga djurslag
>2-10	6 månader	6 månader
>10-100	6 månader	10 månader
>100	8 månader	10 månader

SE ÖVER LAGRINGSKAPACITETEN!

De nya lagrings- och spridningsreglerna kan öka behovet av lagringskapacitet. Fundera på hur de påverkar ditt företag. Du kan till exempel behöva ha större lagringskapacitet än beräknad för att klara de nya spridningsreglerna om det blir en blöt höst eller sen vår.

TIPS!

Nedlagda gödselbrunnar i närheten kan vara en extra resurs. Undersök i god tid att de är tillgängliga, utan sprickor och tömda. Så de är färdiga att användas till vintern vid behov.

HJÄLPMEDEL FÖR BERÄKNINGAR OCH DOKUMENTATION

Länsstyrelsen

På Länsstyrelsens hemsida finns underlag till hjälp för att beräkna gödslingsbehovet.

www.lansstyrelsen.se/varmland

Jordbruksverket

På Jordbruksverkets hemsida kan du bland annat

- Läsa och beställa ”Riktlinjer för gödsling och kalkning”. Där finns rekommendationer om lämpliga gödselgivor anpassade efter skördenivå m.m.
- Ladda ner en växtodlingsplan
- Hitta schablonciffror för beräkning av lagringskapacitet.

www.jordbruksverket.se

Greppa Näringen

På Greppa Näringens hemsida kan du bland annat beräkna värdet på din stallgödsel i ”stallgödselkalkylen” utifrån gödsel-slag, gröda, spridningsteknik m.m.

www.greppa.nu

Miljöhusensyn

På hemsidan för Miljöhusensyn finns ett verktyg för att beräkna behovet av lagringsvolym utifrån schablonciffror.

www.miljohusesyn.nu

REGLER FÖR LAGRING OCH SPRIDNING SOM GÄLLER I HELA LÄNET

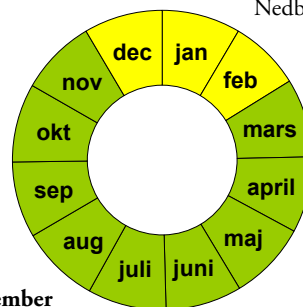
- Max 22 kg fosfor får spridas per hektar spridningsareal och år, i genomsnitt under en femårsperiod. (Undantag: max tio djurenheter och om man bara har gödsel från egna djur, samt att gödseln sprids på egen mark)
- Mineralgödsel som innehåller urea ska vid spridning på obevuxen mark myllas eller brukas ned inom fyra timmar från spridningen.
- Du får inte sprida gödsel på ängs- eller betesmark, om det kan skada natur- och kulturvärden.
- Om du gör dig av med, eller tar emot, stallgödsel eller andra organiska gödselmedel, ska du dokumentera följande: datum, mängder, gödselslag, leverantör och mottagare samt mängd fosfor, alternativt antal djur som gödseln motsvarar.
- Utanför känsligt område får gödsel spridas under hela året, men under december-januari är det krav på att du ska bruka ner den inom 12 timmar (minst 10 cm djupt).
- Utanför känsliga områden finns inga generella bestämmelser om lagringskapacitet vid färre än 10 djurenheter. Vid fler djur gäller samma regler som inom områdena.
- Det kan finnas lokala föreskrifter som begränsar var du får sprida gödsel. Kontakta din kommun för mer information.

DISPENS FRÅN LAGRINGS- OCH SPRIDNINGSGREGLER

Om du behöver ansöka om dispens från reglerna om lagring eller spridning av stallgödsel vänder du dig till kommunens miljökontor. Dispens ges inte om det finns möjlighet att följa reglerna, utan bara i särskilda fall.

Spridningsregler för stallgödsel i icke känsligt område

1 december-28 februari
Nedbrukning inom 12 h

1 mars - 30 november

Undvik spridning på snötäckt, frusen eller översvämmad mark.